

“Arm Vrijzinnig Vlaanderen” (Patrick Loobuyck).

Zo staat in de titel van zijn brief, in De Geus van januari 2011.

Loobuyck bedoelt dat niet iedereen zijn herhaalde pleidooien bijtreedt voor de vervanging van de bestaande leergangen godsdienst en zedenleer door een verplicht vak *over* levensbeschouwingen en filosofie. Zedenleer mag nog als *facultatief* vak blijven bestaan – als *overgangsmaatregel*, want de grondwet veranderen (art. 24 §3) gaat niet meteen. Op 12 mei schreef hij in de grote pers... “*Als het over levensbeschouwing gaat worden leerlingen volgens het achterhaalde verzuilde paradigma afzonderlijk gezet. (...) Dat debat gaat echter niet alleen over de inhoud van de godsdienstlessen. Het hele levensbeschouwelijke onderwijs moet herbekeken worden*”

Of nog: “*dat in het officieel onderwijs systematisch de segregatie van verschillende levensovertuigingen wordt georganiseerd*”.

Vrijzinnigen gebruiken oneerlijke argumenten, zegt hij; zoals het vermelden van zijn katholieke opleiding en studie godsdienstwetenschappen in Leuven. Hij vertelde aan het studentenblad *Schamper* dat hij afgewezen werd als leraar zedenleer, en dan maar aan de universiteit is gebleven. Hij daagt ons uit als vrijzinnige één argument te geven tegen de invoering van een verplicht vak over levensbeschouwing en filosofie.

Maar hij heeft blijkbaar niet gelezen (o.m. in mijn brief) dat er nood is aan een morele en geëngageerde opleiding van de jongeren. Hij zegt zelf: “*De meeste mensen, laat ons eerlijk zijn, zijn levensbeschouwelijk onverschillig. Zingeving raakt hun koude kleren niet*”. Wel, de humanist vindt dat een probleem, a-morele burgers. Evengoed als kinderen op school leren lezen en schrijven, rekenen, aardrijkskunde en biologie, moeten ze leren redeneren over morele vragen, en gefundeerde antwoorden opbouwen. Vrijzinnigen vinden die antwoorden niet in de catechismus, maar ook niet door anderen na te praten (filosofen, moralisten, zogenaamde experts) (al gebeurt dat soms, en teveel).

Nu heeft Loobuyck al meermaals betoogd dat hij die humanistisch-vrijzinnige methode maar niets vindt. Hij schrijft dat atheïsten “*naïef blijven werken met concepten en intuïties die nu niet meer hard gemaakt kunnen worden*”, en geeft daarvan een concreet voorbeeld, dat van de mensenrechten. “*Die rechten zijn gebaseerd op de idee dat mensen intrinsiek waardevol zijn – een seculiere vertaling van de idee dat het menselijk leven heilig is – en impliceren onvoorwaardelijke verplichtingen ten aanzien van derden*”... “*Ook al kan het bestaan van die rechten niet meer hard gemaakt worden, ze kunnen perfect als noodzakelijke ficties functioneren*”. In een stroom van artikels en voordrachten gespreid over jaren, en in zijn boek van 480 bladzijden, beschrijft hij “*de moeilijke zoektocht naar een moraal zonder God*” en vindt de oplossing in “*moreel fictionalisme*”. Dat definieert hij als: “*geloven dat de visie een theorie omvat die vals is, maar toch ermee voortdoen alsof dat niet zo was, omdat zulks nuttig is*”.

<http://en.scientificcommons.org/20009580> <http://biblio.ugent.be/record/296054>

Daarnaast houdt Loobuyck er geen rekening mee dat zijn pleidooi wellicht succes kan hebben in het GO! (daar zijn nu al scholen waar ouders aangespoord worden vrijstelling te vragen). MAAR dat niemand een greep heeft op de katholieke, joodse, protestantse, moslim...instellingen. Hun programma's vertrekken precies vanuit hun eigen godsdienstig waardepatroon, en ontleen daaraan hun bestaansreden als vrij net. Het finale resultaat van Loobuycks voorstel zou dus zijn, dat nog alleen godsdienstige morele systemen aangeleerd worden; geen humanistisch-vrijzinnige. Ook niet vergeten dat de meerderheid van het lerarenkorps, zelfs van de officiële netten, in

katholieke scholen is opgegroeid. Voor alle duidelijkheid: het nieuwe vak dat Loobuyck wil invoeren, handelt OVER levensbeschouwingen; het is géén training in een vrijzinnige moraal.

Dat gelovigen, en afvalligen die katholiek zijn opgeleid maar zelf geen zedenleer hebben gevolgd, geen graten vinden in zijn voorstel, is nog begrijpelijk. Dat een moraal zonder god vals wordt genoemd (zie hoger citaat) gaat al heel wat verder. Wiens agenda voert Loobuyck in feite uit?

Frank Roels.

Emeritus hoogleraar UGent.